

Eduqas Latin GCSE

Prescribed material for Component 2:
Latin Literature and Sources (Themes)

Theme B: Superstition and Magic

Theme B: Superstition and magic

Candidates are expected to be familiar with the following aspects of the theme:

- the work of an *augur* ;
- the work of a *haruspex*;
- *defixiones* (curse-tablets).

Candidates should also study the following pictures, one or more of which will be used as a basis for questions in each question paper.

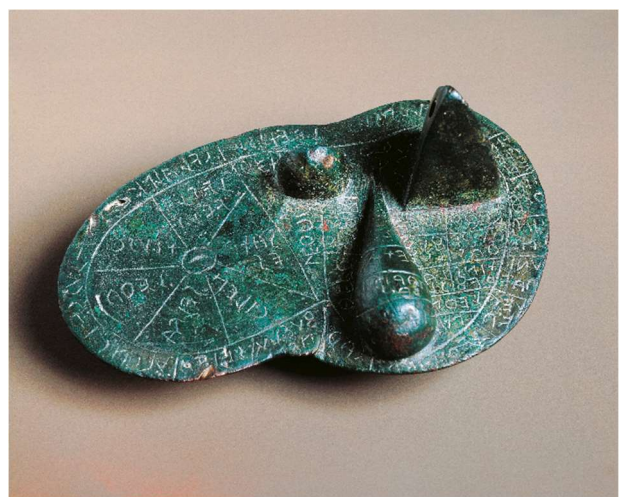
Picture 1
Road surrounded by tombs

Picture 2
A *defixio* (curse-tablet)

Picture 3
Preparations for a sacrifice

Picture 4
Bronze model of a liver

Picture 5
Romulus' and Remus' augury

Picture 6
Augustus (centre) as an *augur*

Information about several of these pictures, together with useful additional material for the Theme, may be found in the support available online for **Cambridge Latin Course, Book III, Stages 22-23**.

Candidates will be expected to answer questions on the following texts:

HORACE	Omens good and bad	<i>Odes</i> 3.27.1-16
MARTIAL	Cures for bad dreams	<i>Epigrams</i> 7.54
OVID	Dipsas the sorceress	<i>Amores</i> 1.8.1-18
PETRONIUS	A spooky story	<i>Satyricon</i> 61-62
PLINY	An alarming dream comes true	<i>Letters</i> 5.5
SUETONIUS	The portents before the murder of Julius Caesar	<i>Divus Iulius</i> 81
VIRGIL	Dido prepares a curse	<i>Aeneid</i> 4.504-521

WJEC/Eduqas has prepared a Resource Booklet containing all the prescribed pictures and texts, together with a list giving the meanings of all the Latin vocabulary used in the texts. To assist with preparation for the examination, this booklet is available as a download from the WJEC/Eduqas website. In the examination itself a copy of the Booklet (omitting the captions to the pictures) will be provided by WJEC/Eduqas to each candidate.

HORACE, Omens good and bad

(Odes 3.27, 1-16)

impios parrae recinentis omen
ducat et praegnans canis aut ab agro
rava decurrens lupa Lanuvino
fetaque volpes;

rumpat et serpens iter institutum,
si per obliquum similis sagittae
terrui mannos: ego cui timebo
providus auspex,

5

antequam stantes repetat paludes
imbrium divina avis imminentum,
oscinem corvum prece suscitabo
solis ab ortu.

10

sis licet felix, ubicumque mavis,
et memor nostri, Galatea, vivas,
teque nec laevus vetet ire picus
nec vaga cornix.

15

MARTIAL, Cures for bad dreams

(Epigrams 7.54)

semper mane mihi de me mera somnia narras,
quae moveant animum sollicitentque meum.
iam prior ad faecem, sed et haec vindemia venit,
exorat noctes dum mihi saga tuas;
consumpsi salsasque molas et turis acervos;
decrevere greges, dum cadit agna frequens;
non porcus, non chortis aves, non ova supersunt.
aut vigila aut dormi, Nasidiane, tibi.

5

OVID, Dipsas the sorceress

(Amores 1.8.1-18)

est quaedam (quicumque volet cognoscere lenam,
audiat) est quaedam nomine Dipsas anus.
ex re nomen habet: nigri non illa parentem
Memnonis in roseis sobria vidit equis.
illa magas artes Aeaeaque carmina novit, 5
inque caput liquidas arte recurvat aquas;
scit bene quid gramen, quid torto concita rhombo
licia, quid valeat virus amantis equae.
cum voluit, toto glomerantur nubila caelo;
cum voluit, puro fulget in orbe dies. 10
sanguine, si qua fides, stillantia sidera vidi;
purpureus Lunae sanguine vultus erat.
hanc ego nocturnas versam volitare per umbras
suspikor et pluma corpus anile tegi.
suspikor, et fama est. oculis quoque pupula duplex 15
fulminat et gemino lumen ab orbe venit.
evocat antiquis proavos atavosque sepulcris
et solidam longo carmine findit humum.

PETRONIUS, A spooky story

(Satyricon 61-62)

cum adhuc servirem, amare coepi Melissam, uxorem Terentii cauponis, pulcherrimum bacciballum. huius contubernalis ad villam supremum diem obiit. itaque per scutum per ocream egi aginavi quemadmodum ad illam pervenirem: nam in angustiis amici apparent.

5

forte dominus Capuam exierat ad negotium expediendum. ego occasionem nactus persuadeo hospiti nostro ut mecum ad quintum miliarium veniat. erat autem miles, fortis tamquam Orcus. apoculamur nos circa gallicinia; luna lucebat tamquam meridie. venimus inter monimenta: homo meus coepit ad stelas facere; sedeo ego cantabundus et stelas numero. deinde ut respexi ad comitem, ille exiit se et omnia vestimenta secundum viam posuit. mihi anima in naso esse; stabam tamquam mortuus. at ille circumminxit vestimenta sua, et subito lupo factus est. nolite me iocari putare; ululare coepit et in silvas fugit. ego primo nesciebam ubi essem; deinde accessi ut vestimenta eius tollerem: illa autem lapidea facta sunt.

10

15

paene timore mortuus sum. gladium tamen strinxi et in tota via umbras cecidi, donec ad villam amicae meae pervenirem. ut larva intravi, paene animam ebullivi, sudor mihi per crura fluebat, oculi mortui; vix umquam reffectus sum. Melissa mea mirari coepit quod tam sero ambularem. 'si ante' inquit 'venisses, saltem nos adiuvises; lupo enim villam intravit et omnia pecora oppugnavit; tamquam lanius sanguinem illis misit. nec tamen derisit, etiam si fugit; servus enim noster lancea collum eius traiecit'. haec ut audivi, operire oculos amplius non potui, sed luce clara domum fugi; et postquam veni in illum locum in quo lapidea vestimenta erant facta, nihil inveni nisi sanguinem. ut vero domum veni, iacebat miles meus in lecto tamquam bos, et collum eius medicus curabat. intellexi illum versipellem esse, nec postea cum illo panem gustare potui, non si me occidisses.

20

25

30

PLINY, An alarming dream comes true
(*Letters 5.5*)

Gaius quidem Fannius id quod accidit multo ante praesensit. visus est sibi per nocturnam quietem iacere in lectulo suo compositus in habitum studentis, habere ante se scrinium – ita solebat. mox imaginatus est venisse Neronem, in toro resedisse, prompsisse primum librum quem de sceleribus eius ediderat, eumque ad extremum revolvisse; idem in secundo ac tertio fecisse, tunc abisse. expavit et sic interpretatus est, tamquam idem sibi futurus esset scribendi finis qui fuisset illi legendi: et fuit idem.

5

quod me recordantem miseratio subit quantum vigiliarum, quantum laboris exhausit frustra. occursant animo mea mortalitas, mea scripta. nec dubito te quoque eadem cogitatione terreri, pro istis quae inter manus habes. proinde, dum suppetit vita, enitamur ut mors quam paucissima quae abolere possit inveniatur.

10

15

SUETONIUS, The portents before the murder of Julius Caesar
(*Divus Iulius*, 81)

sed Caesari futura caedes evidentibus prodigiis denuntiata est. proximis diebus equorum greges, quos in traiciendo Rubiconi flumini consecraverat ac vagos et sine custode dimiserat, comperit pertinacissime pabulo abstinere ubertimque flere. et immolantem haruspex Spurinna monuit ut caveret periculum, quod non ultra Martias Idus proferretur. pridie autem easdem Idus avem regaliolum cum laureo ramulo Pompeianae curiae se inferentem volucres varii generis ex proximo nemore persecutae ibidem discerpserunt. ea vero nocte, cui inluxit dies caedis, et ipse sibi visus est per quietem interdum supra nubes volitare, alias cum Iove dextram iungere; et Calpurnia uxor imaginata est conlabi fastigium domus maritumque in gremio suo confodi; ac subito cubiculi fores sponte patuerunt.

5

10

ob haec simul et ob infirmam valitudinem diu cunctatus an se contineret et quae apud senatum proposuerat agere differret, tandem Decimo Bruto adhortante ne frequentes ac iamdudum opperientes destitueret, quinta fere hora progressus est libellumque insidiarum indicem ab obvio quodam porrectum libellis ceteris, quos sinistra manu tenebat, quasi mox lecturus commiscuit. dein pluribus hostiis caesis, cum litare non posset, introiit curiam sprete religione Spurrinamque irridens et ut falsum arguens, quod sine ulla sua noxa Idus Martiae adessent: quamquam is venisse quidem eas diceret, sed non praeterisse.

15

20

VIRGIL, Dido prepares to curse Aeneas

(Aeneid 4.504-521)

at regina, pyra penetrali in sede sub auras
erecta ingenti taedis atque ilice secta,
intenditque locum sertis et fronde coronat
funerea; super exuvias ensemque relictum
effigiemque toro locat haud ignara futuri. 5
stant arae circum et crines effusa sacerdos
ter centum tonat ore deos, Erebumque Chaosque
tergeminamque Hecaten, tria virginis ora Dianae.
sparserat et latices simulatos fontis Averni,
falcibus et messae ad lunam quaeruntur aënis 10
pubentes herbae nigri cum lacte veneni;
quaeritur et nascentis equi de fronte revulsus
et matri praereptus amor.
ipsa mola manibusque piis altaria iuxta
unum exuta pedem vinculis, in veste recincta, 15
testatur moritura deos et conscia fati
sidera; tum, si quod non aequo foedere amantis
curae numen habet iustumque memorque, precatur.